

RELATS INTERCULTURALS*

Josep Lluís Doménech Zornoza
Maria Pilar Doménech Rodríguez
Jesús Huguet Enguita
Professors d'Educació Secundària

RESUM

Explicació dels fonaments en l'elaboració de materials per a l'aprenentatge del valencià per part de les persones immigrants, tant per al nivell d'Educació Primària com per a Educació Secundària. La segona part de l'article és un exemple d'una unitat per al tercer cicle d'Educació Primària, el qual servix com a clara mostra de tot el que es diu prèviament. No sols es dóna a conèixer la necessitat de dit material, sinó que s'oferixen pautes per a la seua elaboració. El que s'exposa al llarg del treball no pretén convertir-se en l'única manera d'atendre educativament els nouvinguts, però sí en una manera que s'hi troba dins de la pedagogia i de la didàctica de la llengua actuals.

Paraules clau: aprenentatge, valencià, unitat didàctica, integració, immigrant, nouvingut, multiculturalitat.

ABSTRACT

Principles used to produce learning materials for Valencian aimed at immigrants, both at the primary and secondary school levels. The second part of this article is a sample of a unit designed for the third cycle of primary education so we can put forward a clear example of our research. We stress the need for this kind of material and we give outlines to design them. Our proposal does not aim to become the sole option to welcome newcomers linguistically. It is a method proposed from current trends in pedagogy and language teaching.

KEYWORDS: learning, Valencian, teaching unit, integration, immigrant, newcomer, multiculturality.

* Este treball va obtenir el premi Jordi Valor, sufragat per la Caixa Popular, en la I Jornada de Taula de Filologia Valenciana (2009).

1. INTRODUCCIÓ

La indiscutable multiculturalitat de la nostra realitat social va en augment. A la immigració interior dels anys seixanta, setanta i huitanta del segle XX i a la presència de minories ètniques que dotaven d'una certa diversitat de cultures s'ha unit en temps més recents la immigració procedent d'uns altres països que ha obligat als representants polítics i als treballadors de l'ensenyament a encetar un debat sobre la problemàtica que això ocasiona i que a hores d'ara encara no ha estat resolt, però que en una cosa sí que es coincidix: cal tractar la diversitat des de tots els angles i estaments, i no sols des de l'escola.

A pesar dels esforços que s'han dut a terme (programes d'educació compensatòria, programes de diversificació curricular, tallers, aules de suport, programes de qualificació i iniciació professional, etc.), estos han resultat insuficients per a oferir una adequada educació multicultural o intercultural, ja que els darrers corrents migratoris continuen demanant respostes educatives suficients i satisfactòries per als receptors que, en definitiva, són tots els ciutadans. No es pot pensar en crear un sistema educatiu paral·lel, adreçat a immigrants i gitanos. No es pot jugar a considerar que uns som més purs que uns altres. No és eixe el camí.

Hi ha un corrent en filosofia de l'educació que tendix a veure l'escola com a agent reproductor de la ideologia social i cultural dominants. No podem estar d'acord amb eixa ideologia, que ens portaria a una situació de pessimisme absolut. Ens mostrem partidaris de la idea de Xavier Lluch (1995) quan afirma que "l'escola constitueix un espai privilegiat on assajar interaccions de reciprocitat, d'igualtat, d'enriquiment...". Sent conseqüents amb esta idea és pel que creiem que els centres educatius han de canviar el seu immobilisme que mostren en moltes ocasions a l'hora d'ensenyar, o millor educar, quan es té al davant una realitat complexa i molt diversa. Caldrà que modifiqui el professorat moltes de les seues actuacions, i això implica que use uns materials curriculars flexibles,

motivadors, que en ocasions seran els bàsics, però que en uns altres moments poden servir com a complement a l'hora de reduir les mancances educatives que presenten alguns d'alguns alumnes a l'hora d'endinsar-se en la difícil tasca d'aprendre valencià, molt més encara quan no és la llengua primera, i encara més complicat quan es tracta de nouvinguts on tot els resulta alié a la seua vida anterior, incloent la llengua de relació en el marc escolar.

Pot arribar-se a la conclusió que els autors pensem que la immigració és un problema. Tant lluny d'això el que creiem és que cal atendre la diversitat amb tota la naturalitat i que es viu una realitat diversa que continuarà essent igualment diversa o més. El problema no són les persones que arriben d'uns altres països sense conèixer la nova situació, que implica també a la llengua, sinó el fet de no donar les solucions que calen per a atendre eixa situació.

Notem que les editorials no s'han preocupat massa per elaborar els materials curriculars flexibles i dinàmics que l'alumnat de les nostres escoles necessita. Sovint sentim dir al professorat que no tenen més remei que elaborar els materials de classe perquè no estan en el mercat. El mercat el que oferix és allò més general, que marca el currículum, però sense tindre en compte, o almenys no excessivament, eixes característiques de flexibilitat i dinamisme de què parlàvem. Davant d'eixa manca, l'equip que firma este treball, a partir de les experiències que els centres educatius valencians aporten dia a dia, es va decidir a dissenyar i elaborar els materials que tot seguit es presenten perquè considerem que poden resultar d'utilitat en el procés d'ensenyament-aprenentatge de les escoles de Primària en uns casos, en els centres de Secundària en uns altres.

En la redacció dels materials s'ha seguit la normativa de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (2006a, 2006b), especialment, donades les característiques dels treballs el document "Propostes per a un llibre d'estil que servisca de marc de referència a les editorials valencianes per a l'elaboració de materials curriculars en valencià", el qual va ser acordat entre l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i l'Associació d'Editors del País Valencià, i això clarament perquè el que

presentem són materials curriculars escrits en valencià. A partir del contingut del document esmentat s'han tingut en compte els següents elements bàsics:

- Condicionants sociolingüístics.
- Condicionants del període o etapa evolutiva.
- Partir de l'atenció prioritària a la realitat lingüística immediata.
- Propostes de comprensió i expressió oral.
- Tipologia textual variada.
- Adequació dels diferents nivells d'ús.
- Finalment, uns criteris concrets per a ortografia i fonètica, morfologia i sintaxi i lèxic.

Som conscients que estos materials suposen un canvi per a qui vulguen accedir a ells i els vulga utilitzar. Són mostra de la idea que els autors han volgut donar a conèixer en la pràctica, això és, que una cultura ha de tindre valor dinàmic i canviant. Una cultura no evoluciona si no és a través dels contactes entre les persones i això implica una flexibilitat cultural i un donar i rebre continuat. No s'està defenent ací una integració en la cultura majoritària sense un respecte per les cultures minoritzades. Ni molt menys. Això sí, es facilitarà al màxim un coneixement de la llengua i cultura pròpies de les terres valencianes en la manera indicada i des de la convicció que el món escolar pot i deu ajudar a dissenyar i seguir els valors individuals i col·lectius, tant per al present com per a un futur.

2. DESCRIPCIÓ DEL TREBALL

L'interés per la temàtica naix a partir de l'experiència que els autors tenen com a professors de valencià en instituts d'educació Secundària (els dos primers au-

tors), que indica una manca de materials a l'hora d'atendre les necessitats de l'alumnat que no coneix valencià, principalment referit als alumnes immigrants, alumnat amb necessitats educatives especials o que, pels motius que siguen, no tenen un nivell adequat de valencià en relació a la seua edat.

Es tracta d'una línia d'investigació que està generant diversos blocs de treballs en funció de realitats diferents i, sobretot, tenint en compte l'edat dels destinataris. Gran part dels alumnes dels nostres centres educatius presenten mancances socioculturals i educatives molt importants. De fet això repercuteix en gran manera en l'aprenentatge de la llengua pròpia dels valencians, sobretot en els casos que les situacions lingüístiques no són especialment afavoridores donada la intensa castellanització. En tots eixos casos no hi ha prou amb els materials genèrics que les editorials aporten, raó per la qual hem notat que cal elaborar materials curriculars ad hoc, que s'adeqüen més a les característiques especials dels discent. En els cursos de diversificació curricular, en els programes de qualificació i iniciació professionals, en els tallers de valencià, en els cursos d'educació compensatòria, en les adequacions curriculars significatives són algunes de les situacions on trobem més indicats els materials que hem realitzat i estem elaborant, si bé en tots els casos poden resultar d'utilitat, fins i tot en l'educació de les persones adultes, bé siga en programes formals o no formals.

Com s'ha intentat indicar més amunt, allò que l'equip tracta de fer és la redacció d'unes unitats didàctiques adreçades a alumnes de diferents edats i condicions amb la finalitat d'ensenyar el valencià, però no sols la llengua en si, sinó el que considerem més oportú, el valencià contextualitzat en unes coordenades espaciotemporals, de manera que la història, la realitat valenciana, la cultura popular i uns altres elements són els eixos principals per a muntar l'esquelet que configura cadascuna de les realitzacions.

En tots els casos es partix de la lectura d'un relat, que pot ser un conte o una narració, amb la generació d'unes activitats i un vocabulari constituït per paraules que han aparegut al llarg de la lectura inicial. Hi apareixen il·lustracions al·lusives

al contingut de cada relat. Els relats són de fàcil lectura, si bé el grau de dificultat, sobretot en allò referit al vocabulari augmenta en dificultat en cada unitat didàctica.

Al final del treball apareix un annex amb un vocabulari valencià-castellà que recopila les paraules de cada vocabulari parcial, que hi ha –com s’ha dit en cada relat o unitat didàctica i que representa les paraules de major dificultat que han aparegut al llarg del llibre. Hi ha un altre annex amb les solucions a les activitats plantejades. D’esta manera és un llibre autocorrectiu per poder ser utilitzat per un alumnat divers.

El vocabulari que apareix al final de cada treball (valencià-castellà) s’ha fet per a facilitar la consulta en cas de dubte. S’ha dubtat molt sobre la qüestió d’especificar les solucions a les activitats plantejades. Finalment s’ha pensat que era millor que figuraren, sobretot per als casos d’autoaprenentatge i que no es té la possibilitat de consultar amb un tutor. Des d’eixe punt de vista es dona pas a la possibilitat que el material puga ser treballat aïlladament, qüestió que també era tinguda en compte a l’hora de plantejar la investigació.

Cal advertir que en tots els casos s’ha experimentat amb alumnes i professors el material dissenyat i elaborat. Això ens ha fet reformar part del que teníem fet i ens ha fet veure que els destinataris treballen amb major interès quan alguna unitat didàctica aporta una informació més pròxima a la seua realitat.

Com que siga que molts dels destinataris són immigrants s’han relacionat molts temes en els relats amb les realitats dels països originaris, com ara els costums, algun conte, paisatges, etc.

3. DESTINATARIS

Hi ha diversitat de destinataris segons el treball que siga, ja que en uns casos són alumnes de Primària, en uns altres es tracta d’alumnat de Secundària, mentre que en altres són persones adultes que ja no es troben escolaritzades.

Prioritàriament els treballs van destinats a immigrants o a unes altres persones que desconeixen el valencià o tenen un nivell baix en esta llengua.

4. TREBALLS REALITZATS O EN CURS DE REALITZACIÓ

4.1. TREBALL PER A ALUMNES DEL TERCER CICLE DE PRIMÀRIA

Ja s'ha enllestit un primer treball per a alumnes del tercer cicle de Primària. Ha sigut un treball presentat i aprovat per la Conselleria d'Educació dins de la convocatòria del Pla EVA (Estudis del Valencià Actual) de la convocatòria de l'any 2009.

Els destinataris en este cas són alumnes del tercer cicle de Primària i del primer cicle d'Educació Secundària Obligatoria. Això no lleva perquè també pugua ser utilitzat per part d'unes altres persones. Cal tindre en compte que es tracta d'un nivell elemental, i que per tant això significa que pel que fa al grau de continguts del valencià sí que és vàlid per a les diverses situacions, fins i tot per al món dels adults, però pel que fa a les situacions que hi apareixen poden –com així és– resultar molt infantil per a adults.

Es tracta d'un conjunt de 12 unitats didàctiques.

L'escenari és la vida d'uns alumnes de 6é d'Educació Primària d'un col·legi de la comarca de la Ribera, com podria tractar-se d'una altra comarca. És indistint, si bé cal tindre en compte que el poble és de predomini lingüístic valencià. Tot i això, els materials s'han elaborat perquè resulten d'utilitat també en comarques de predomini lingüístic castellà.

El nivell general dels continguts dels materials és més baix que el currículum oficial per a 6é d'Educació Primària, òbviament. Cal tindre present que el que es pretén no és fer un llibre de text, sinó més aïna un material complementari i d'ajut, que ve a tots bé, però sobretot a qui presenta algun tipus de dèficit o nivell baix en valencià.

L'argument gira al voltant del transcórrer d'una classe al llarg del curs escolar. Com que parlar d'un curs escolar suposa dividir en 10 capítols tot el treball, així ho vam fer en un principi. Pensant que durant les vacances d'estiu podria vindre bé continuar estudiant valencià emprant este material allargàrem el total en dos capítols més. Per tant, els mesos de juliol i agost també són contemplats, i per eixe motiu la distribució es fa en 12 unitats didàctiques.

Els contes i les festes populars han sigut dos recursos importants a l'hora de fer la redacció. Per eixe motiu, dins de cada relat es conta algun conte que atrau més el lector, i en cada mes es parla d'alguna manera d'alguna festa típica valenciana, tot resultant dinàmic i divertit. Les situacions són molt diverses i diferents. Tot i que es tracta de relats, no es bandegen els diàlegs entre els diversos personatges, que són els mateixos alumnes i la mestra en totes les ocasions i, esporàdicament, uns altres personatges, com ara el conductor de l'autobús, una mare, un pare, el director, la cuinera, el pastor, etc. Alguns dels noms dels alumnes que són protagonistes ens donen una certa indicació de la seua procedència, com ara Alhem, Yahya, Alan, Konstant, Shen Kai, Isa Dolly, Lluís, Kong, Takwa, Helen, Jesús, Elías, Kimberly, Empar, Shui, Jordi. La professora és Carme.

No sempre estan en l'escola, ni molt menys en situació d'ensenyar-aprendre. Algunes coses ocorren en el poble, fora del marc escolar, unes altres en una altra comarca on se'n van a passar uns dies a una granja escola, apareix l'àmbit familiar, la relació entre diverses famílies, etc. En fi, diverses situacions versemblants que ajuden el lector o l'aprenent a què no li resulte estrany allò que està estudiant, allò que està duent a terme.

Els temes centrals per a cadascun dels mesos han sigut els que tot seguit indiquem.

- a) Setembre. És de presentació del poble, de la classe i dels alumnes. Hi ha alumnes originaris de diversos països, com ara del Marroc, de Colòmbia, d'Equador, de Romania, d'Anglaterra, etc. No es treballa cap festa en particular, però sí que es relata un conte per tal que resulte motivador.

- b) Octubre. La festa tractada és la del 9 d'octubre, Dia de la Comunitat Valenciana. S'ha considerat convenient esta festa per considerar-la molt representativa i que, alhora, dóna peu per a parlar del territori valencià, de la història de València i d'alguns costums i tradicions que encara perduren, com ara la mocadorà.
- c) Novembre. Es tracta la Fira de Cocentaina, de les més antigues de les terres valencianes, i el dia de les ànimes.
- d) Desembre. Nadal. S'explica no només el sentit religiós del Nadal, sinó tot el que significa socialment, i la vinguda de l'hivern.
- e) Gener. L'aventura dels Reis d'Orient.
- f) Febrer. Carnestoltes. En molts pobles valencians se celebra la festa de Carnestoltes o de Carnaval, festa profana.
- g) Març. Les falles. Hem considerat que és una festa que excedix el marc de la ciutat de València, que s'estén cada dia més, i que és molt representativa del poble valencià. També tractem la festa de la Magdalena, festa representativa de Castelló de la Plana.
- h) Abril. Diumenge de Rams i Pasqua. Es té en compte que alguns anys el Diumenge de Rams, i fins i tot la Pasqua, no cau en abril. En eixe cas s'aconsella començar a treballar esta temàtica davant la seua proximitat, si bé es continuarà una vegada haja passat. De qualsevol manera veiem imprescindible contemplar dita celebració.
- i) Maig. Moros i cristians. Esta festa és atemporal. En unes poblacions se celebra en una època mentre que en unes altres es fa en una altra. Com que siga que en algunes poblacions se celebra en el mes de maig s'ha triat este mes per a tractar-la, si bé es fa referència en la unitat didàctica a totes les poblacions i al moment en què fan la festa.
- j) Juny. Final de curs i festes. Es participa en la festa de final de curs que sol fer-se en tots els centres educatius. En el poble se celebren les festes de la vinguda de l'estiu, per Sant Joan i Sant Pere, com també es fan en

unes altres poblacions. Tant la festa de final de curs com la vinguda de l'estiu són en este cas els temes recurrents.

- k) Juliol. En este cas no s'especifica cap festa en especial. Vénen les vacances i tota la classe, en companyia de la mestra, passen quinze dies en una granja escola d'una altra comarca. Viuen experiències molt interessants.
- l) Agost. Hi ha escenes de vacances, si bé algun dels personatges viuen una experiència amb les seues respectives famílies: visitar Elx quan es representa el Misteri. Eixa és la festa triada en esta ocasió.

Al final de cada unitat es presenta un vocabulari bàsic i unes activitats per tal de treballar alguns continguts bàsics, com ara la flexió de gènere i nombre, ordenar paraules per a crear oracions, associar paraules amb el seu significat, separar paraules en síl·labes, indicació de la síl·laba tònica, preguntes sobre el contingut de cada lectura-relat inicial, etc.

Es pot consultar l'annex 1 on hem introduït un exemple d'unitat (la número 1) perquè pensem que pot ajudar el lector a comprendre el que portem dit fins ara. Apareix també un altre annex, el número 2, que conté el vocabulari bàsic que apareix al llarg del llibre i que ens dóna una idea de les paraules que han aparegut. Es tracta d'un vocabulari valencià-castellà ordenat alfabèticament.

4.2. TREBALL PER A ALUMNES DE BATXILLERAT, FORMACIÓ PROFESSIONAL I EDUCACIÓ DE PERSONES ADULTES

Per encàrrec de la Conselleria d'Immigració i Ciutadania es troba en procés de realització un altre treball de la mateixa temàtica adreçat a jòvens. Com que siga que el treball no s'ha acabat d'enllestir no el podem presentar com a acabat, però sí que especifiquem en què consistix i les seues fases, ja que forma part del conjunt que presentem en esta ponència i està dins del mateix projecte.

4.2.1. RELATS INTERCULTURALS PER A JÓVENS

Es pretén l'elaboració de 10 relats curts que representen diferents situacions en diversos indrets de la Comunitat Valenciana.

Un grup de jòvens de 16 i 17 anys, que formen part d'un club cultural i esportiu ubicat a la ciutat de València, guanyen un premi per un treball que realitzen sobre conèixer millor la Comunitat Valenciana. El concurs l'havia convocat la Generalitat.

Els components del grup, integrat per dotze jòvens, alguns d'ells de procedència estrangera, decidixen invertir els diners del premi en una visita als llocs que han estudiat a nivell teòric a l'hora de fer el treball d'investigació. Dit i fet, acompanyats per dos dels monitors responsables de l'associació, realitzaran el viatge seguint un itinerari que comença pel nord de les terres valencianes. Visitaran tres zones de cadascuna de les tres províncies, per tal que es creen situacions diferents i diferenciades.

En cada relat es treballa la visita a un lloc, tenint en compte que en cada indret sols es dedica un dia. En els relats apareixen freqüentment diàlegs entre els personatges, en uns casos repetits en totes les situacions (el conductor del microbús, els monitors i els jòvens) i en uns altres casos, diferents en cada situació segons el cas.

Cada dia apareixen temes relacionats amb la geografia, la història, la cultura, les tradicions, la parla, la gastronomia, etc, de cada poble visitat, de manera que servisca com a aprenentatge no únicament del valencià, com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, sinó també dels diversos components de la vida social, cultural i econòmica, que en molts casos presenta semblances i en unes altres ocasions diferències segons els pobles o les comarques a què ens referim en cada cas. Apareixeran referències a les cultures de les quals són originaris alguns dels jòvens.

En cada relat apareixen noms de persones que són habituals en les terres valencianes en l'actualitat, incloent els noms de nouvinguts de diferents nacio-

nalitats, que formen part de la nostra realitat, així com noms de poblacions i d'altres indrets reals de la comarca o comarques en què transcorre l'acció de cada relat. Pensem que l'intercanvi de continguts de les diferents cultures i que això es faça amb naturalitat és la clau, primerament per a mostrar la realitat valenciana, i en segon lloc, encara més important, per a afavorir una major integració, una millor acceptació de les diferències en un món que és ell mateix divers.

En tots els casos es té en compte un vocabulari que augmenta en dificultat relat rere relat. El llenguatge utilitzat serà senzill, adequat a persones que es troben en la situació d'aprendre la llengua dels valencians i la seua realitat cultural, històrica i geogràfica. Al final del treball apareixerà un vocabulari valencià-castellà que recull totes les paraules que han aparegut en cada relat.

Els relats portaran il·lustracions adaptades a jòvens, i que, per tant, no resultaran infantils, sinó relacionades amb les característiques de les edats dels protagonistes i dels principals lectors del treball final.

A més de cada vocabulari, al final de cada relat es farà una proposta d'activitats per a ser contestades després de la lectura. El grau de dificultat de les activitats anirà en augment unitat rere unitat. Lògicament es pretén anar d'allò més fàcil a allò que comporta una major dificultat.

Al final del llibre apareixerà un annex amb unes orientacions per a la comprovació de les respostes a les activitats plantejades, que sols s'hauran de consultar una vegada realitzats els exercicis, ja que el que es pretén és que l'usuari comprove la seua realització amb la solució correcta.

Tot i que s'ha pensat que el material que es pretén elaborar siga utilitzat per a ser llegit, bé en lectura comprensiva silenciosa, bé en lectura en grup, també pot utilitzar-se per part del docent, animador cultural, contacontes, etc. com a base per a ser relatat oralment a partir del que està escrit. Tot i això es pot utilitzar autònomament, i eixe és el sentit principal de figurar un annex amb les solucions a la proposta d'activitats.

La finalitat principal del treball és de tipus didàctic i es pretén elaborar materials adreçats a l'ensenyament del valencià per a immigrants, tot i que també pot utilitzar-se per a uns altres aprenents de la llengua, fins i tot en el cas dels adults, donada la seua mancança. No es tracta, com es pot comprendre, de fer un llibre de text en sentit estricte, tot i que sí que es pretén la realització d'un material complementari a l'ensenyament del i en valencià. Pot treballar-se en el marc dels centres escolars, si bé, com s'ha dit, l'usuari també pot fer-ne un ús de manera autònoma.

És evident que els relats també es construeixen amb una finalitat lúdica, però en este cas, principalment els autors contempen els objectius de tipus didàctic com a fonamentals. Es pretén que mentre el lector gaudix de la lectura pugua aprendre i, en tot cas, millorar el seu nivell de valencià i conèixer millor la cultura valenciana.

4.2.2. ETAPES EN LA REALITZACIÓ

Primera etapa. Selecció del vocabulari bàsic, comarques i poblacions i primera redacció dels relats. Setembre a novembre del 2009.

Segona etapa. Redacció definitiva dels relats i elaboració provisional de les il·lustracions. Desembre del 2009 a febrer del 2010.

Tercera etapa. Elaboració de les activitats derivades del contingut de cada relat i d'orientacions per a la correcció. Març del 2010.

Quarta etapa. Revisió general i elaboració definitiva. Abril del 2010.

4.2.3. METODOLOGIA

Es tracta de la plasmació per escrit i amb il·lustracions de les diverses aportacions dels autors a partir de les realitats esmentades. En tot moment es pretén

aconseguir la motivació del lector, raó per la qual s'ha buscat el mètode del relat curt ubicat en unes coordenades geograhicohistòriques pròximes: les comarques valencianes.

El mètode d'il·lustrar algunes de les principals accions que van ocórrer al llarg del que s'està narrant, així com algunes paraules del vocabulari triat el veiem com a altament eficaç per a l'aprenentatge, a banda de considerar l'alta motivació que això suposa.

Sistemàticament apareixeran activitats pràctiques que reforcen allò que l'alumne aprén mitjançant la lectura, amb el suport de les il·lustracions corresponents. Les activitats que es formulen reforcen en gran manera els aprenentatges i obliga l'alumne a rellegir comprensivament els relats presentats, i en uns altres casos, establir analogies que el porten a millorar el seu aprenentatge. Les relacions amb altres situacions semblants o diferents a les plantejades és, a més, una bona exercitació per a l'ampliació de continguts relacionats amb el camp lingüístic i literari. Cal advertir que s'ha pensat que totes les relacions d'ensenyament-aprenentatge es duran a terme utilitzant el valencià com a llengua vehicular, ja que, com està demostrat des del punt de vista de la psicolingüística, és l'única manera d'aprendre de manera efectiva una llengua.

Com a annex 3 figura la primera unitat –en situació d'esborrany que s'està revisant en estos moments– com a exemple d'estos relats interculturals per a jóvens.

5. PERSPECTIVES DE FUTUR

Com s'ha pogut deduir de la lectura de la descripció del primer treball adreçat a alumnes de 3r cicle d'Educació Primària i 1r cicle d'Educació Secundària Obligatòria –ja enllestit– i del treball per a jóvens (Batxillerat, Formació Professional, Educació de persones adultes, i altres), en procés de realització hi ha una problemàtica semblant, una metodologia idèntica, ja que ambdós casos

formen part d'un mateix conjunt, un treball més ample que planteja una filosofia compartida per molts docents d'aproximar la llengua d'una manera activa, contextualitzada i fent el seu aprenentatge lúdic i atractiu. L'ús de recursos motivadors, que en cada cas són diferents, els veiem com a fonamentals, ja que la llengua no pot ser un ens abstracte allunyat de la realitat que es viu.

Es pretén continuar explotant el conjunt en la línia indicada per a tots els nivells i etapes educatives, això sí, publicant els treballs realitzats perquè siguin utilitzats per la població que desitja aprendre valencià.

6. BIBLIOGRAFIA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2005): *Acords de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua 2001-2004*. València. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2006a): *Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià*. València. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2006b): *Gramàtica Normativa Valenciana*. València. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

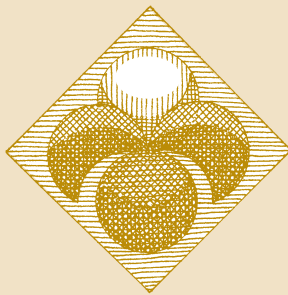
ALBA, M. i PUIG, I. (1994): *La diversitat a la classe de llengua: propostes didàctiques. II Simposi del professorat de valencià d'ensenyament mitjà*. València. Conselleria d'Educació.

ALCARAZ, A. (2006): *Moros i cristians: una festa*. València. Edicions del Bullent.

ALONSO, V. (1994): *Una proposta d'explotació didàctica dels textos de narrativa curta. II Simposi del professorat de valencià d'ensenyament mitjà*. València. Conselleria d'Educació.

COLOM, F. (1995): *Una llengua és un poble que la parla*. I Congrés d'Escola Valenciana. València. Escola Valenciana.

- DDAA (2002): *Calendari de festes de la Comunitat Valenciana*. 4 vols. València. Fundació Bancaixa.
- DDAA (2005): *Benvinguts*. Alzira. Edicions Bromera.
- DOMÉNECH, J.L. i al. (1995): *Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural*. 6é. Alcoi. Marfil.
- DOMÉNECH, J.L. i al. (1999): *Cultura popular. ESO*. Alcoi. Marfil.
- LLUCH, X. (1995): *Cultura i interculturalitat*. I Congrés de l'Escola Valenciana. València. Escola Valenciana.
- REIG, E. S. (2005): *Valencià en perill d'extinció*. València, editat per l'autor.
- REIG, E. S. (2008): *Les nostres paraules*. València. Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- SANCHIS GUARNER, M. (1982): *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*. 4 vols. València. E. Climent.
- TRESCOLÍ, C., DOMÉNECH, J.L. i SULLER, L. (1994): "*Fori*", una experiència d'utilització del medi com a recurs didàctic. II Simposi del professorat de valencià d'ensenyament mitjà. València. Conselleria d'Educació.

ANNEX 1

UNITAT 1 PER A ESTUDIANTS DE 3R CICLE DE PRIMÀRIA
I 1R DE SECUNDÀRIA

SETEMBRE: PRIMER DIA DE CURS

Era a principis de setembre. Els alumnes de sisé ja coneixien a Carme, la mestra, perquè l'havien tinguda el curs anterior, en cinqué. Però hi havia alguns alumnes que s'havien incorporat recentment a l'escola i fins i tot al poble d'Alberic.

Alguns d'ells procedien d'uns altres països. Carme, després d'explicar-los el pla que anaven a portar i que es parlaria molt de les festes tradicionals valencianes que hi ha al llarg de l'any, va pensar que la millor manera de conèixer-se era presentant-se cadascú.

Un a un anaren presentant-se.

–Jo sóc Kimberly i he vingut, fa cinc anys, de Colòmbia –digué una xiqueta moreneta i de cabells llargs que estava asseguda en la primera taula de l'aula.

–Jo sóc Jesús –continuà el seu company castany i de cabells de punta–. Sóc d'ací, però tinc família en el Cabanyal de València.

–A mi em diuen Jordi. –Digué un xiquet ros de la segona filera–. Em posaren així perquè Sant Jordi és el patró del poble de ma mare, Banyeres de Mariola.

–Jo sóc Laia –digué tímidament una xiqueta blanqueta de pell i amb els cabells castanys, llisos i molt fins.

–Jo sóc Lian. Vaig vindre de molt menuda d'un poble de la Xina. –S'escoltà que deia la companya de taula de Laia.

–Em diuen Shaday. Sóc d'Equador i m'agradaria estudiar medicina. –Digué la xiqueta que sempre treia bones notes.

–El meu nom és Helen. La meua família viu a Anglaterra, però fa quatre anys vaig vindre amb mon pare i ma mare, perquè treballen ací en una fàbrica. –Digué la xiqueta rossa i d'ulls blaus i que tenia un accent característic quan parlava.

–Sóc Isa Dolly, de pares equatorians nouvinguts. Jo també vaig nàixer a Equador però estic molt a gust en este poble. –Digué orgullosa una xiqueta de pell bruna, encara que se li notava una mica d'enyorança de la seua terra.

–El meu nom és Kong. Sóc de la Xina i m'agradaria conèixer totes les tradicions que teniu ací. –Digué un xiquet d'ulls orientals molt interessat realment en el tema.

–I jo sóc Shui.- digué efusivament la companya de taula de Kong, també amb trets orientals. –Vaig vindre a Alberic fa sis anys.

–El meu nom és Kostant. –Digué un xiquet de pell blanca. –Sóc romanés, però ja porte molts anys ací, a Espanya.

–Jo sóc Lluís. –Digué un xiquet obertament i orgullós. Sóc d'Alberic.

–I jo Josep, i també sóc del poble. –S’afanyà a dir un xiquet no menys orgullós de ser del poble que l’anterior.

–El meu nom és Takwa i sóc originària del Marroc. M’agrada ser fallera i enguany seré la fallera major infantil de la meua falla. –Digué molt contenta.

–Jo sóc Shen, Shen Kai. Vaig vindre fa dos anys a Espanya i duc un a este poble. –Digué un poc avergonyit.

–Sóc Llorenç. Sempre he viscut a Alberic. –Digué un dels millor jugadors de futbol de la classe.

–El meu nom és Alan. La meua família ha viscut en diversos països iberoamericans. Fa tres anys vinguérem ací i ací ens trobem. –Digué content.

–Jo sóc de Benicarló, però els meus pares decidiren vindre ací a viure. El meu nom és Pilar.

–Sóc Peter, vinc d’Anglaterra i m’interessen totes les festes i tradicions. –De seguida mirà a Kong qui havia exposat els mateixos interessos que ell.

–Sóc Nordin, del Marroc. La meua religió és la musulmana.

–Jo també sóc d’un país àrab, però m’agrada molt la terra valenciana. –Digué Salim. Empar també es va presentar dient que era també d’Alberic i que li agradava molt cuinar.

–Jo sóc Elías i a mi m’agrada la vida que portem els gitanos. També m’agraden els animals, sobretot els cavalls.

L’últim a presentar-se fou Yahya, un xiquet musulmà menys alt que la resta dels seus companys i que estava assegut al final de l’aula, molt solitari. Carme, la mestra, després de presentar-se ella i dir que era de Tous, un poble molt propet d’Alberic, els digué que com era principi de curs contaria un conte que era una mica llarg, però que els agradaria molt. En escoltar a Yahya, i veure que estava una mica desplaçat de la resta, havia pensat en un conte que pensava que seria el més adequat per a este cas, el seu títol era Yahya i l’ogre de la muntanya.

“YAHYA I L’OGRE DE LA MUNTANYA”

Esta és la història d’un poble, un poble menut de la Ribera, de nom Al... o Beni... tant fa, no ho recorde bé. O, per ser més exactes, la història de l’escola d’este poble, anomenada Escola Pública... bo, el nom de l’escola tampoc és important; el que realment importa és la història de Yahya Bouifounasn, alumne d’origen magribí. Yahya havia arribat a meitat curs. Era un xiquet intel·ligent, de mirada desperta i somriure franc.

Al principi, i no és assumpte menor, la seua arribada causà recel. Era motiu de burla pel seu desconeixement tant del valencià com del castellà i, a la impossibilitat de comunicar-se s’afegia eixa manera de vestir tan diferent (ja no tant la seua com la dels seus pares).

Però Yahya prompte tragué a relluir, com a mínim, un parell d’habilitats que l’ajudaren per ser acceptat pel grup. La primera, una cama dreta privilegiada per a jugar al futbol.

El seu dribbling, control i colpejament de baló li feien ser la primera elecció en els partits de l'hora del pati. La segona, unes mans artesanes i una imaginació que el feien capaç d'esculpir en fusta autèntiques obres d'art.

Fins ací podia ser una història habitual, com altres tantes, fins que, un dia el cel s'enfosquí repentinament. La nit succeí al dia en el transcórrer d'uns pocs segons; prompte, un muntó de núvols negres competien en veure quin descarregava més aigua. Eixa tormenta, inusual i paranormal, anava acompanyada de tremolors de terra, com a gemecs de dolor, que feien trontollar el campanar de l'església. L'aigua, desbocada, començava a inundar no sols els camps de tarongers que circumdaven el poble, sinó les cases dels seus habitants.

En este ambient de pànic generalitzat, tot el poble es reuní en l'ajuntament, l'edifici més segur. Ni els més majors del poble recordaven una cosa semblant... bo, el més major del poble sí.

El tio Pep era un ancià ermità, llegit i rondinaire, savi i malhumorat de qui es deia que tenia més de, meravelleu-vos, cent vint anys!

Amb la veu dèbil, però segura, el tio Pep digué:

—Estimats conciudadans, les causes d'esta tormenta màgica no les trobareu en les lleis de la naturalesa, sinó en el secret que guarda la cova del cim de la muntanya de l'ermita.

Allí descansa, des de temps immemorials, un terrible i poderós ogre que es desperta cada dos-cents anys. Per a tornar-se a dormir només necessita escoltar el so de quatre animals i així ha sigut durant molts mil·lennis fins el dia de hui, que ha trobat unes generacions incapaces de mantindre l'equilibri ecològic.

I continuà amb to de retret, dient: —Com no cuideu la muntanya, féu foc, tireu fem i moltes barbaritats més que no vull recordar, no queden ja animals en la muntanya, així que el ruixat i el terratrèmol són la seua manera de queixar-se. Únicament cessaran si algun valent és capaç d'apropar-se a la seua cova i, com si fóra una cançó de bressol, fer-li escoltar el cantar de quatre animals.

Es féu el silenci. Tots quedaren paralizats per la por. Tots menys Yahya que, sense fer soroll, eixí al carrer, s'agenollà lentament, alçà els braços al cel i, com si féra una plegària, deixà escapar de la seua boca unes inintel·ligibles paraules màgiques. Al seu costat aparegueren quatre animals diferents disposats a acabar amb la maledicció de l'ogre de la muntanya. Eren la granota "Botabassals", el saltamartí "Botamolt", el porc "Sangonereta" i el mussol "Tancadiscoteques" que, junt a Yahya, emprengueren el viatge més important i arriscat de les seues vides.

El primer contratemps sorgí només eixir del poble. El pont havia sigut arrossegat per l'aigua i no es podia creuar el riu. Fou aleshores quan la granota s'oferí a ajudar a la resta de companys.

—Pugeu tots damunt de mi, que jo us creuaré. Encara que em veieu menuda, teniu en compte que col·labore amb la Creu Roja de salvament marítim i domine el medi.

I així fou. Damunt la granota pujaren el saltamartí, el mussol, el porc i Yahya. No sense gran esforç, la granota els deixà en l'altra vora del riu però, tan exhausta quedà que no pogué continuar el camí.

Una vegada deixaren enrere el riu i a la granota, sorgí el segon obstacle en el camí; s'havia de pujar una primera muntanya (o, millor dit, un xicotet i escarpat pujol) on el camí havia desaparegut a causa d'un corriment de terres. Aleshores fou el saltamartí "Botamolt" qui digué:

—Jo vos ajudaré a travessar la muntanya. No vos deixeu enganyar pel meu tamany tan menut. En realitat, sóc un parent llunyà de la mascota del xicotet de la pel·lícula d'Els Increïbles. I em diuen "Botamolt" per alguna cosa. Pugeu damunt de mi.

I així ho feren el porc, el mussol i Yahya.

El xicotet saltamartí, quasi sense prendre impuls, donà un salt tan gran que creuà tota la muntanya encara que, en caure, es va tòrcer una pota i no pogué continuar l'aventura.

Però amb això no acabaren els contratemps. Esta vegada fou la vegetació, que s'havia multiplicat aclaparadorament i no els permetia el pas a la muntanya que buscaven.

Sort que el porc "Sangonereta" no tenia el malnom per casualitat. Sempre famolenc, era capaç de menjar fins defallir. I nyam, nyam, nyam, començà a menjar fulles, canyes, branques, i anà fent un túnel en la frondosa vegetació, per on passaren el valent mussol i Yahya.

El porc es quedà amb la panxa tan plena que no podia ni moure's, i hagué d'abandonar l'expedició. Únicament quedaven el mussol i Yahya. S'havia fet de nit i, damunt, no havia lluna plena: no es veia absolutament res. Però el mussol "tancadiscoteques", aprofità la seua visió nocturna per a, ja que estaven al costat de la muntanya de l'ogre, guiar durant tota la nit a Yahya, per camins, caminets i caminots, fins a la mateixa porta de la cova de l'ogre on, esgotat, caigué adormit.

Qualsevol altra persona se n'haguera anat. Yahya es trobava davant del seu objectiu.

Però tot sol, sense els amics que havien d'ajudar-lo. Però ell, valent i confiat, entrà en la cova. Allí estava l'ogre, alt com un jugador de bàsquet, amb dos ulls enormes com dos raquetes de tennis i una barba tan llarga i espessa que li arribava a les butxaques. L'ogre, en veure al nostre xicotet amic, li digué amb veu greu:

—Què fas ací, xiquet indolent i atrevit? No veus que podria menjar-te d'un mos? O convertir-te en ratolí per art de màgia? O...?

—Perdó, digué Yahya. Venia només a preguntar-li si podria adormir-se tranquil·lament, perquè en el meu poble cessaren las pluges, els terratrèmols i la gent puguera tornar a viure la vida amb normalitat. Que ja bastant difícil és.

—Ha, ha i ha —contestà l'ogre burlescament i amb fanfarroneria.

—Per a això necessite escoltar, com a mínim, el so de quatre animals. I com no cuideu la muntanya, hi veniu i l'ompliu de fem, no teniu precaució amb el foc, ni amb

l'aigua que contamineu, no queda ja cap animal ací. I així no puc dormir. I el vostre càstig serà la destrucció.

Yahya li demanà per favor que li deixara cinc minuts per a solucionar el problema. I no se sap si és perquè demanà poc de temps, perquè a l'ogre li commogué la seua tendresa o perquè utilitzà les paraules màgiques "per favor", però el cas és que l'ogre li concedí un marge de temps.

Yahya isqué de la cova, agafà un vell tronc abandonat i, amb una navalla menuda, començà a tallar quatre figures de fusta (recordareu la seua gran habilitat per a fer estes coses).

Eren les imatges dels seus companys de viatge: la granota, el saltamartí, el mussol i el porc i li les ensenyà a l'ogre, que no tardà a menysprear-les: –Quina bajaneria! Molt bonics.

D'acord, ets un artista. Però jo, per a dormir, necessite escoltar-los, no veure'ls.

I fou aleshores quan Yahya agafà la talla del porc amb la seua mà esquerra i, amb una fina vareta de fusta esqueixà uns sortints que l'escultura tenia i va produir un soroll que sonà com un porc autèntic.

L'ogre se sorprengué i es tranquil·litjà. Aleshores Yahya agafà el saltamartí de fusta i, amb la vareta fregà unes mòsses fetes en la part abdominal i sonà com si fóra un saltamartí real. L'ogre, relaxat, es posà el pijama. A continuació Yahya agafà la figura del mussol i bufà sobre un forat fet en ell, de tal manera que sonà com un mussol autèntic.

L'ogre ja descansava la seua orella sobre el coixí. Únicament li faltava escoltar el so d'un últim animal per quedar-se completament adormit. Fou aleshores quan Yahya subjectà per les potes posteriors la granota de fusta i, amb la vareta raspà uns sortints que havia tallat en el seu llom, que sonà com un bell raucar.

L'ogre es quedà totalment adormit.

Sense fer soroll, de punteres, el nostre heroi isqué de la cova i va desfer el camí caminat, arreplegant els seus amics i així anar junts al poble. Quan arribaren, el sol ja havia eixit. Els carrers s'havien eixugat i la collita estava salvada.

Organitzaren una gran festa, com tantes i tantes festes que se celebren per tot el món. Però, des d'eixe dia, en eixe poble, Al... o Beni... (no ho recorde, però no importa), cuiden més dels seus rius i muntanyes i saben que, quan un amic nou arriba al poble, és per ajudar-los a fer-ho millor.

I així Carme acabà el conte. Tots els xiquets es quedaren sorpresos i veieren que no havien de deixar apartat el seu company Yahya perquè era com un d'ells. El conte de Carme els havia fet pensar a tots i a partir d'eixe dia Yahya ja no va seure sol i apartat al final de l'aula.

VOCABULARI BÀSIC SETEMBRE

agenollar-se	foc
alt	franc
ancià	frondós
assumpte	fusta
bajaneria	gemec
blanca	gitano
blau	granota
bot	hui
branca	indolent
bru	llarg
cabell	llis
camp	llom
campanar	lluna
cançó de bressol	maledicció
castany	menut
càstig	mil-lenni
cavall	morena
cim	muntó
cinqué	mussol
circumdar	musulmà
colpejament	navalla
conciutadà	nouvingut
cova	núvol
creuar	ogre
dret	país
dribbling	paranormal
eixugar	pell
enfosquir	por
ermita	porc
ermità	pota
escola	prompte
esculpir	pujol
esgotar	raucar
espés	relaxar
fàbrica	relluir
famolenc	retret
fem	rondinaire
fi	ros

ruixat	terratrèmol
salt	tremolor
saltamartí	trontollar
sempre	túnel
sisé	ull
soroll	vegetació
taula	vora

ACTIVITATS

- Llig el conte i respon a les preguntes següents:
 - A quina comarca i a quin poble es referix el conte?
 - Qui era Yahya Bonifounasn?
 - On viu l'ogre?
 - Qui era el tio Pep?
 - Com li diuen a la granota?
- Escriu el nom de tots els companys de la teua classe.
- Subratlla la síl·laba tònica de cadascuna de les paraules següents.

<u>se</u> mpre	gitano	sisé
fàbrica	musulmà	relaxar
bajaneria	pujol	pota
mil·lenni	famolenc	ancià
- Ordena les paraules següents per a crear oracions.
 - Lian de Xina ve la: Lian ve de la Xina
 - equatoriana Dolly és Isa:
 - s'anomena la Carme mestra:
 - és Benicarló Pilar de:
 - musulmà Nordin és:
 - cuinar L'afició d'Empar és:
- Separa en síl·labes les paraules següents:

terratrèmol: ter-ra-trè-mol

branca:

famolenc:

maledicció:

bressol:

saltamartí:

musulmana:

campanar:
- Escriu el femení de les paraules següents:

sisé: sisena

- nouvingut:
llarg:
gitano:
menut:
ros:
ancià:
alt:
- 7.- Escriu el masculí de les paraules següents:
rondinaire: rondinaire
cinquena:
blanca:
espessa:
bruna:
conciutadana:
ermitana:
- 8.- Escriu el plural de les següents paraules:
saltamartí: saltamartins
fàbrica:
cavall:
escola:
núvol:
tremolor:
fusta:
- 9.- Escriu el singular de les següents paraules:
càstigs: càstig
llunes:
mussols:
potes:
frondosos:
branques:
vegetacions:
- 10.- Digues allò que més t'ha agradat del conte "Yahya i l'ogre de la muntanya".

ANNEX 2

VOCABULARI BÀSIC

acomiar: despedir.	banda: banda.
acte oficial: acto oficial.	banda de música: banda de música.
actuació: actuación.	banderola: banderola.
afores (als): en las afueras.	bàndol: bando.
agenollar-se: arrodillarse.	barca: barca.
aigua: agua.	barranc: barranco
així: así.	barri: barrio.
ajuda: ayuda.	batalla: batalla.
albercoc: albaricoque.	bellea del foc: bellea del foc.
almoïna: limosna.	belles arts: bellas artes.
alt: alto.	benvinguda: bienvenida.
AMPA: AMPA. Asociación de madres y padres de alumnos.	beure: beber.
ancià: anciano.	blanc: blanco.
ànc: pato.	blanca: blanca.
anomenar: nombrar, denominar.	blau: azul.
anunci: anuncio.	bleda: acelga.
any: año.	bo: bueno.
apegar: pegar.	boig: loco.
aprovació: aprobación.	bonic: bonito.
àrab: árabe.	bot: salto.
arbre: árbol.	bou: toro.
arc: arco.	branca: rama.
arcabús: arcabuz.	bru: moreno.
arreplegar: recoger.	bruixa: bruja.
arròs: arroz.	brussa: blusa.
artesania: artesanía.	butlletí: boletín.
artista: artista.	cabdill: caudillo.
artístic: artístico.	cabell: cabello.
assecar: secar.	cabra: cabra.
asseure: sentarse.	calvari: calvario.
assumpte: asunto.	cambrera: camarera.
autobús: autobús.	camió: camión.
autorització: autorización.	camp: campo.
bajaneria: tontería, sandez, bobada.	campament: campamento.
	campanar: campanario.

cançó de bressol: nana, canción de cuna.	content: contento.
capità cristià: capitán cristiano.	conversa: conversación.
capità moro: capitán moro.	corretja: correa.
caragol: caracol.	cosí: primo.
card: cardo.	cosina: prima.
càrrec: cargo.	cotxet de xoc: cochecito de choque.
carrosses: carrozas.	cova: cueva.
cartell: cartel.	creïlla: patata.
cartó: cartón.	cremà: cremà.
casal: casal.	cremar: quemar.
castany: castaño.	creuar: cruzar.
castell de focs d'artifici: castillo de fuegos de artificio.	cristià: cristiano.
castell de fusta: castillo de madera.	criticar: criticar.
càstig: castigo.	cronista: cronista.
catxerulo: cometa.	cru: crudo.
cavall: caballo.	crucificar: crucificar.
ceba: cebolla.	cuinera: cocinera.
cim: cima.	curador: curandero.
cinqué: quinto.	curt: corto.
circumdar: circundar.	cus-cús: cus-cús.
cirera: cereza.	dacsà: maíz.
collita: cosecha.	data: fecha.
color: color.	de gom a gom: totalmente lleno.
colpejament: golpe.	decidir: decidir.
comarca: comarca.	denigrar: denigrar.
còmic: cómic.	desfilada: desfile.
commemoració: conmemoración.	desig: deseo.
comparsa: comparsa.	despatx: despacho.
comptar: contar.	diana: diana.
conciutadà: conciudadano.	dictar: dictar.
conductor/xòfer: conductor/chófer.	diffcil: difícil.
conformar: conformar.	dimoni: demonio.
confraria: cofradía.	director: director.
conill: conejo.	divendres: viernes.
conquista: conquista.	documental: documental.
conquistar/conquerir: conquistar.	dolç: dulce.
contacontes: cuentacuentos.	dolent: malo.
contar: contar.	doncella: doncella.
	dormir: dormir.

drac: dragón.
 pret: derecho.
dribbling: *dribbling*.
 eixugar: secar, enjugar.
 embolicades: envueltas, enredadas.
 emperador: emperador.
 encisam: lechuga.
 esdevindre: convertir en, llegar a.
 endiosar: introducir, meter.
 enfosquir: oscurecer.
 enguany: este año.
 entendre: entender.
 entrada (entrà): entrada.
 entusiasmada: entusiasmada.
 entusiasmat: entusiasmado.
 ermita: ermita.
 ermità: ermitaño.
 esclatar: estallar, reventar.
 escola: escuela.
 escriptor: escritor.
 escriure: escritor.
 esculpir: esculpir.
 escultura: escultura.
 església: iglesia.
 esgotar: agotar.
 espasa: espada.
 espectacle: espectáculo.
 espés: espeso.
 estació de l'any: estación del año.
 estació de tren: estación de tren.
 estendard: estandarte.
 estiu: verano.
 estora: estera.
 estruç: avestruz.
 etapa: etapa.
 exagera: exagera.
 excursió: excursión.
 experiència: experiencia.
 explicar: explicar.

esposar: exponer.
 fàbrica: fábrica.
 fada: hada.
 falda: falda.
 falla: falla.
 faller: fallero.
 fallera: fallera.
 família: familia.
 famolenc: famélico, hambriento.
 fantasia: fantasía.
 fantàsiosa: fantàsiosa.
 fascinant: fascinante.
 feliç: feliz.
 fem: estiércol.
 fertilitat: fertilidad.
 fesol: judía, habichuela, alubia.
 fet: hecho.
 fi: fin.
 filà: filà.
 finestra: ventana.
 foc: fuego.
 foguera: hoguera.
 franc: franco.
 frondós: frondoso.
 full: hoja de papel.
 fum: humo.
 fusta: madera.
 fuster: carpintero.
 gaiata: gaiata.
 gallina: gallina.
 gaudir: disfrutar.
 gemec: gemido.
 germà: hermano.
 gitano: gitano.
 granja escola: granja escuela.
 granota: rana.
 grup: grupo.
 guanyar: ganar.
 guia: guía.

guirigai: guirigay.	maledicció: maldición.
himne: himno.	maleta: maleta.
història: historia.	manifestació: manifestación.
hora: hora.	marró: marrón.
horta: huerta.	mascletà: <i>mascletà</i> .
hui: hoy.	massapà: mazapán.
identificat: identificado.	menjador: comedor.
imatge: imagen.	menut: pequeño.
<i>in fraganti: in fraganti</i> .	meravellós: maravilloso.
indolent: indolente.	metge: médico.
indret: lugar.	mil·lenni: milenio.
interés: interés.	milers: miles.
interessar: interesar.	moble: mueble
invasió: invasión.	<i>mocadorà: mocadorá</i> .
jardí: jardín.	moda: moda.
jove: joven.	monarca: monarca.
llac: lazo.	monument: monumento.
lladre: ladrón.	morena: morena.
llança: lanza.	moro: morena.
llarg: largo.	motivat: motivado.
llegenda: leyenda.	multitud: multitud.
lleï: ley.	muntanya russa: montaña rusa.
llima: limón.	muntar: montar.
llis: liso.	muntó: montón.
llit: cama.	museu: museo.
lliurar: librar.	música: música.
lloc: lugar.	mussol: mochuelo.
llom: lomo.	musulmà: musulmán.
llonganissa: longaniza.	musulmana: musulmana.
lluïta: lucha.	navalla: navaja.
lluïtar: luchar.	negociació: negociación.
lluna: luna	negre: negro.
lluny: lejos.	ninot: muñeco.
llunyà: lejano.	ninot indultat: muñeco indultado, ninot indultat.
llunyanes: lejanas.	nota: nota.
mag: mago.	nouvingut: inmigrante.
màgia: magia.	núvol: nube.
major: mayor.	ocasió: ocasión.
malalta: enferma.	

ocell: pájaro.	príncep: príncipe.
ogre: ogro.	princesa: princesa.
olla: olla.	principal: principal.
olleta: ollita, <i>olleta</i> .	processó: procesión.
oncle: tío.	profana: profana.
orfe: huérfano.	prompte: pronto.
ou: huevo.	prosseguir: proseguir.
ovella: oveja.	protagonista: protagonista.
paciència: paciencia.	pròxima: próxima.
paella: paella.	pujar: subir.
país: país.	pujol: montículo, colina.
pantà: pantano.	purificació: purificación.
pasqua: pascua.	ràpid: rápido.
pastís: pastel.	rata-penada: murciélagu.
pati: patio.	rat-penat: murciélagu.
patró: patrón.	raucar: croar.
pell: piel.	rebombori: jaleo, alboroto.
pera: pera.	Regne: Reino.
perdedor: perdedor.	reial: real.
pertocar: corresponder, tocar.	relaxar: relajar.
pirotècnia: pirotecnia.	religió: religión.
piscina: piscina.	relluir: relucir.
<i>piuleta: piuleta</i> .	remarcar: remarcar.
plaça: plaza.	remei: remedio.
plantà: <i>plantà</i> .	retret: retraído.
platja: playa.	revoltar: sublevar.
poderosa: poderosa.	rialla: risa.
poma: manzana.	ritme: ritmo.
pont: puente.	rítmic: rítmico.
por: miedo.	riu: río.
porc: cerdo.	roba: ropa.
porta: puerta.	roig: rojo.
pota: pata.	romandre: permanecer.
paranormal: paranormal.	rondinaire: cuentacuentos.
pregunta: pregunta.	ros: rubio.
premi: premio.	ruixat: aguacero, chaparrón.
preparació: preparación.	rus: ruso.
préssec: melocotón.	rusa: rusa.
Primària: Primaria.	safanòria: zanahoria.

salt: salto.
saltamartí: saltamontes.
satisfacció: satisfacción.
segle: siglo.
sempre: siempre.
símbol: símbolo.
sisé: sexto.
somriure: sonrisa.
soroll: ruido.
sort: suerte.
sotmetre: someter.
tambor: tambor.
toronja: naranja.
taula: mesa.
terratrèmol: terremoto.
tia: tía.
tindre: tener.
tomaca: tomate.
torre: torre.
torreó: torreón.
tractar: tratar.
trajecte: trayecto.
treball: trabajo.
tremolor: temblor.
tronador: tronador.

trontollar: temblar, tambalear.
tropa: tropa.
túnel: túnel.
ull: ojo.
últim: último.
última: última.
vaca: vaca.
valencià: valenciano.
vegetació: vegetación.
verd: verde.
verídica: verídica.
vesta: túnica, nazareno.
vestimenta: vestimenta.
vestit: vestido.
veure: ver.
viatge: viaje.
vila: villa.
vinguda: venida.
vista: vista.
viure: vivir.
vora: borde, orilla.
vore: ver.
xampinyó: champiñón.
xicot: muchacho, chico.
xocolate: chocolate.

ANNEX 3

EXEMPLE D'UNITAT PER A JÓVENS

ENS HAN DONAT UN PREMI

El **Club** cultural i **esportiu** Al-Russafí s'havia creat feia uns **deu** anys en ple **cor** de la ciutat de València, a Russafa, molt a prop del mercat del mateix nom.

El seu nom estava dedicat a Al-Russafí, poeta àrab nascut a Russafa en el segle XII (1141-1177), que sempre va escriure sobre la **nostàlgia** de la València natal. Actualment, en el **barri** hi ha un carrer amb el seu nom, i són múltiples les **llegendes** que sobre ell es contenen.

Un bon dia els membres del Club feren un recital poètic de poemes del famós poeta, que encara que escrivia en àrab, havien trobat algunes poesies traduïdes al valencià. Una d'elles, que va agradar molt a la fent és la que es diu "Un **pi** en el **jardí**", que diu així:

El jardí mostra el **rovell** de la font
 les aigües de la qual competeixen en la brisa;
 i junt a la corrent empina el seu tronc
 un pi que penetra en ses **entranyes**.
 Pareixen, ell i les seus **arrels**,
 per a on l'aigua s'escampa en ones,
 una **serp** enroscada en les cries.

Els components del Club havien guanyat un premi convocat per la **Conselleria** per a projectes originals. Havien estudiat diverses **comarques** de la Comunitat Valenciana. El treball, sense ser exhaustiu, tractava de l'estudi d'alguns trets d'**indrets** diferents de les terres valencianes, començant pel seu barri, el de Russafa, les havien col·locat en **internet**. Havien sigut molt sincers en dir com consideraven el lloc on vivien, on anaven a estudiar i on dedicaven part del seu temps lliure.

Alguns dels textos deien el següent:

"El barri ens resulta una mica **tètric** i trist i a l'hora molt divers, original i carregat d'història, que li dona certa **malenconia** especial... És, en l'actualitat, la combinació més explosiva entre **races**, colors, edificis, estils i gustos. S'hi troba una mica envellit respecte a uns altres barris de València. Alguns edificis han sigut rehabilitats. El conjunt resulta d'una màgia especial, però hi ha edificis fi primera meitat del segle XX.

Es tracta d'un autèntic "**maremagnum**" arquitectònic, de colors, de persones, amb un resultat sorprenent. **Enmig** de tot, com indicant que és el rei, tenim el mercat, sòlid, record del passat i desafiant el futur, **cruïlla** de carrers i de persones ben diferents i diferenciades."

Era un club-associació de més de 200 membres. Feien de tot: teatre, treballs d'investigació, organitzaven xarrades, practicaven esports. Allò anava a més. I el més, important de tot és que hi participaven persones de totes les edats i condicions de raça, origen, religió, etc. Els responsables, uns jóvens monitors havien aconseguit crear un clima molt favorable per a la participació.

El treball d'investigació sobre "Conèixer la Comunitat Valenciana" l'havien aconseguit 12 jóvens de 16 i 17 anys dirigits per dos monitors Jaume, descendent d'una família **russafina** de tota la vida i Evelyn, originària d'Argentina, però que porta huit anys a València i que parla un valencià molt acceptable.

El dia que decidiren el tema a treballar mantingueren un debat dins que elegiren la temàtica i el mètode a seguir.

– S'ha convocat un concurs per part de la Conselleria per a fer algun treball que done a **conèixer** la Comunitat Valenciana. –Els digué Jaume.
– Pot ser sobre qualsevol tema. –Completà Evelyn.
– Podríem estudiar Russafa, perquè és un barri que no es coneix bé. –Digué Munnib, de família procedent del Marroc, que vivia des de feia cinc anys a Russafa. Sergey, un jove rus que se sentia molt valencià, amb molt bon criteri, va defensar una altra postura.

– Està molt bé que un dels punts centrals siga Russafa, però crec més convenient que investiguem unes altres parts de les terres valencianes que per a nosaltres són desconegudes. Així ens aproximarem més a la terra on vivim.

Es va suscitar una discussió al voltant del que interessava més. Enmig del debat, Alexandra, una jove de família equatoriana va preguntar:

– Quin és el premi?
– Una subvenció econòmica.- Contestà Evelyn, la monitora.

Això els va fer pensar que preferien fer l'estudi sobre uns altres punts de la Comunitat Valenciana.

L'opinió de Mary, d'origen **anglès**, fou la definitiva:

– Propose que estudiem alguns pobles de la **província** de Castelló, uns altres de la de València i uns altres de les terres del sud de la Comunitat, Alacant.

Un fort aplaudiment va ser la resposta **unànim** a la **proposta**. Ja es concretaria més, però de moment ja s'apuntaven algunes idees.

– De la província de Castelló podríem estudiar tres zones molt diferenciades, d'una part de Morella, d'una altra banda Benicarló i Peníscola i, finalment algun poble de la comarca de la Plana. –Digué Carles. –Són zones molt conegudes i molt boniques. A mi, me n'han parlat molt i molt bé.
– De la província de València crec que hauríem de fer l'estudi de tota la ciutat de València, d'alguna zona de platja, com ara Cullera i d'alguna zona de l'interior,

com per exemple la de Requena i Utiel. Són zones que jo conec perquè la meua família ha viscut en eixos **llocs** i són molts diferents entre ells.

–Afirmà Beatrice, una jove de família **kenyata** que havia immigrat feia vora dotze anys.

El que es va descartar de seguida, per la magnitud de treball que suposaria, va ser la idea d'Aroa d'estudiar tots els pobles. Haguera estat un estudi molt complet, però **inviabile**.

Continuà el debat. Mary tenia alguna cosa a dir:

– Jo he viscut en diversos llocs de la província d'Alacant. La idea de buscar uns pobles de cada província és la que veig més **adequada** en el nostre cas. Propose estudiar Elx-Alacant i també la zona de Benidorm, però a més a més alguna comarca de l'interior, com ara El Comtat o l'Alcoià.

El projecte anava quedant arredonit. Cercarien dades, farien mapes i **plànols**, consultarien diccionaris. Només començar hi havia una cosa important en tots ells: **confiança** i **il·lusió** i d'això estaven molt contents els monitors Jaume i Evelyn, que, com a directores del treball ajudarien en tot el que fera falta: facilitar material, orientar la **investigació**, parlar amb les famílies, etc.

Tot va eixir a la perfecció. I això que era diferents situacions de cadascú: els uns estudiaven 4t d'ESO o Programes de Qualificacions i Iniciació Professional, uns altres feien les pràctiques en alguna empresa, els mes majors havien començat els primers passos en el món laboral, ja treballaven. Però, amb una bona coordinació, amb molta voluntat i ganes de treballar el projecte es va finalitzar.

Tots recordaran per a la resta dels seus dies quan, reunits en el club amb **urgència**, Evelyn els va dir: –Ens han concedit el premi.

Aroa va preguntar: –Per fi, en què consistix el premi?

– Ens donen uns **diners** i el grup pot decidir en què se'ls gasta. –Aclarí Jaume.

Un nou debat s'**encetà**.

Va haver opinions de tots els tipus: ampliar la biblioteca, comprar un equip molt complet de cine en casa, etc.

Tots pararen molta atenció quan Andreu va dir: –Propose que ens anem els dotze junts amb Jaume i Evelyn a fer un viatge.

– Has pensat quin viatge, Andreu? –Preguntà Munib.

– Sí. Crec que estaria molt bé que recorrérem els **indrets** que hem estudiat en el treball.- Es mostrà molt segur Andreu en la seua resposta.

– Hi haurà prou diners? –Preguntà Neus.

– Amb una mica d'ajuda per part de l'associació tindríem prou per a cobrir les **despeses** de l'autobús, dels hotels, dels restaurants i algun més d'extra. Si algú vol comprar algun regal o fer alguna despesa individual corre pel seu compte. –Digué amb una certa alegria Evelyn.

Tots acceptaren la proposta d'Andreu.

– Amics. Evelyn i jo estem molt contents de la decisió que heu pres. Creiem que a tots ens anirà bé per conèixer millor la nostra terra i servirà per a aprendre a relacionar-nos millor i augmentar la nostra bona relació. –Digué Jaume.

Faltava decidir els dies del viatge, el **nombre** de jornades i l'**itinerari**. Anaven a fer bona cosa de **quilòmetres** i això els obligava a portar-ho tot ben planificat. Excepte el dia d'**estància** en la ciutat de València que cadascú dormiria en sa casa farien nit fora, ja que hi havia moltes distàncies, encara que, la veritat, era també el que ells preferien.

Al final acordaren que el viatge es faria en **juliol**, quan ja no hi havia classe i els qui treballaven podien tindre **vacances**. Serien **nou** dies de viatge, **tres** en cada província i començarien des de **dalt**, des de Benicarló i Peníscola.

Com encara eren menors d'edat necessitaven el **permís** dels pares que, en tots els casos, va ser favorable.

– Anem a passar-ho molt bé. –Deia Hala, una jove del Marroc.

– Joestic il·lusionat. –Comentava Andreu.

– Que bé, tots de **viatge**! –Deia Carles.

– Em fa il·lusió tornar a veure les terres on vaig viure. –Expressava Mary.

– Serà el viatge més llarg de ma vida. –Deia Aroa.

– A mi el que més m'agrada és que anem tots **junts**. –Comentà Neus.

Alexandra, equatoriana **arrelada** a València des de feia nou anys, es preguntava si les **platges** que anaven a veure serien com les de la seua terra.

– Jo crec que totes les platges són iguals, però totes són diferents. –Digué Sian, un xic xinés.

– Jo he viatjat molt en avió, però en autobús no. Això serà per a mi quasi una **novetat**. –Deia Beatrice, que es trobava molt a gust a València.

– **Doncs** a mi em passa el contrari. Viatge molt en tren per anar al poble dels meus avis, però no he pujat **mai** en avió. Però este viatge és especial. Crec que és màgic. Per a Sergey, que treballava d'**ebenista** era una gran experiència.

– Creieu que ens podem escapar a la *disco*? –Preguntava Sergey als qui tenia més pròxims.

– Eh!, que t'he sentit. Ja parlarem d'això, que hi ha llocs d'**oci** per a gent de la vostra edat. Era Jaume, el monitor que l'havia sentit.

Faltaven pocs dies per a l'excursió per la qual cosa Evelyn recordà:

– Heu de dur la **roba** adequada. És **estiu** i anirem a platges i piscines algun dia, recordeu bé el treball que hem fet i porteu tots un **quadern**, ja que serà el vostre **diari**, on escriureu les coses que vos van passant al llarg del dia. Vos servirà sempre com a mi bon **recordatori**.

Amb la impressió que era un dels dies més importants en les seues vides cadascú se n'anà a sa casa contant tot el que havien fet i el que els faltava per fer, que encara resultava més **atractiu**.

VOCABULARI

adequada	itinerari
adequat	juliol
anglés	junts
arrel	kenyata
arrelada	llegenda
arrelat	lloc
atractiu	mai
barri	malenconia
club	maremagnum
comarca	nombre
conéixer	nostàlgia
confiança	nou
Conselleria	novetat
cruïlla	oci
dalt	permís
despesa	plànol
deu	platja
diari	proposta
diners	província
<i>disco</i>	quadern
doncs	quilòmetre
dotze	raça
ebenista	recordatori
encetar	roba
enmig	rovell
entranyes	russafí
esportiu	russfina
estància	serp
estiu	temàtica
huit	tètric
il·lusió	tres
indret	unànim
internet	urgència
investigació	vacances
inviabile	viatge

ACTIVITATS

- 1.- Llig el relat del principi i escriu cinc paraules que comencen per cada una de les lletres següents: a, b, p, o, d.
- 2.- Després de llegir el relat del principi contesta la resposta correcta en cada cas:
 - 1.- El Club cultural i esportiu s'anomenava:
 - a) Russafa
 - b) Mercat
 - c) Al-Russafi
 - 2.- Al-Russafi fou un poeta àrab que va nèixer
 - a) al segle XII
 - b) al segle X
 - c) al segle XIII
 - 3.- El premi que guanyaren havia estat convocat per
 - a) la Diputació
 - b) la Conselleria
 - c) el Ministeri
 - 4.- La proposta que es va acceptar per a la temàtica del treball va ser la de
 - a) Mary
 - b) Andreu
 - c) Sergey
 - 5.- Es va decidir
 - a) estudiar Russafa
 - b) estudiar algunes zones de la CV
 - c) estudiar la ciutat de València
 - 6.- El viatge el farien
 - a) en setembre
 - b) en gener
 - c) en juliol
 - 7.- Quants associats formaven part del grup investigador a banda dels monitors?
 - a) Dotze
 - b) Dos-cents
 - c) D'ihuit
 - 8.- D'on era originària Beatrice?
 - a) De Senegal
 - b) De França
 - c) De Kènya

9.- De quants dies seria el viatge?

- a) De quinze
- b) De nou
- c) De més de dotze

10.- Qui treballava d'ebenista?

- a) Carles
- b) Sian
- c) Sergey

3.- Forma una frase per a cada paraula: club, barri, Conselleria, indret, russafina, plànol, investigació, diners, itinerari, viatge, platja i ebenista.

4.- Escriu el nom de tots els personatges que apareixen en el relat.

5.- Subratlla la síl·laba tònica de cadascuna de les paraules següents:

llegenda	tètric	arrelada
nostàlgia	maremagnum	novetat
rovell	despesa	ebenista
arrel	quilòmetre	recordatori

6.- Separa en síl·labes les paraules següents:

diari: di-a-ri	platja:	plànol:
dotze:	permís:	proposta:
estiu:	vacances:	malenconia:
roba:	urgència:	arrel:

7.- Escriu el femení de les paraules següents:

esportiu: esportiva
tètric:
russafi:
anglés:
unànim:
adequat:
junts:
arrelat:
ebenista:
inviabile:

8.- Escriu el plural de les paraules següents:

associació: associacions

nostàlgia:
barri:
llegenda:
rovell:
estranya:
serp:
comarca:
indret:
tètric:

9.- Col·loca els nombres on corresponguen segons el significat de cada paraula:

1	Club
2	Malenconia
3	Cruïlla
4	Proposta
5	Despesa
6	Arrelat
7	Ebenista
8	Inviabile

	Que no es pot dur a terme.
	Establir-se, fixar-se en un lloc.
2	Estat anímic caracteritzat per una tristesa vaga, ombrívola.
	Acció d'exposar o indicar a algú, una cosa perquè la faça, l'adopti, la resolga, etc.
	Persona que treballa fustes fines, especialment per a fer mobles.
	Allò que algú es gasta.
	Lloc on es creuaven dos o més camins, dos o més cultures, etc.
	Societat o associació de persones amb interessos, aficions o ideologia comuns.

10.- Dissena l'itinerari d'un possible viatge turístic i cultural per una comarca valenciana.

